

Kursplan og pensum for NOFI 110: Norrøn skriftkultur (5 studiepoeng)

Haustsemesteret 2017 (versjon 1.0, 1. juni 2017)
Faglærer: Odd Einar Haugen

Kursplan

NOFI 110 går over tre veker, frå 23. oktober til 10. november. Eksamen er ein såkalla skoleeksamen på fire timar. Den blir vanlegvis halden i slutten av november; tidspunktet vil vere klart ved oppstart av kurset.

Den første veka på kurset går med til å gje ei allmenn innføring i vesterlandsk skrifthistorie og til å vise samanhengen mellom runealfabetet og det latinske alfabetet. Den andre veka er avsett til studiar av tekstar i det latinske alfabetet (paleografi) og den tredje veka til studiar av innskrifter i runealfabetet (runologi).

Undervisninga blir gjeven på norsk.

Måndag 23. oktober, kl. 14.15-16.00. Seminar. Rom 216, HF-bygget.
Skrifthistorie med vekt på det latinske alfabetet, og den særskilde utviklinga i Norden.
Praktisk arbeid med faksimilar og transkripsjon frå desse.
Litteratur: Kap. 4 i *Handbok i norrøn filologi*.

Onsdag 25. oktober, kl. 14.15-16.00. Seminar. Rom F, Sydneshaugen skole.
Utviklinga av runealfabetet, med hovudvekt på dei mellomalderlege runene. Innføring i transkripsjon, translitterering, normalisering og omsetjing av innskrifter.
Litteratur: Kap. 3 i *Handbok i norrøn filologi*.

Fredag 27. oktober, kl. 10.15-12.00. Kollokvium. Rom 216, Sydneshaugen skole.
Praktiske øvingar med repetisjon av hovudtrekka i alfabethistoria.

Måndag 30. oktober, kl. 14.15-16.00. Seminar. Rom 216, HF-bygget.
Gjennomgang av eit utval gammalnorske handskrifter i faksimile.
Litteratur: Kap. 4 i *Handbok i norrøn filologi*.

Onsdag 1. november, kl. 14.15-16.00. Seminar. Rom F, Sydneshaugen skole.
Gjennomgang av eit utval gammalislandske handskrifter i faksimile.
Litteratur: Kap. 4 i *Handbok i norrøn filologi*.

Fredag 3. november, kl. 10.15-12.00. Kollokvium. Rom 216, Sydneshaugen skole.
Praktiske øvingar med handskrifter i det latinske alfabetet.

Måndag 6. november, kl. 14.15-16.00. Seminar. Rom 216, HF-bygget.
Gjennomgang av eit utval runeinnskrifter, med vekt på transkripsjon og translitterering.
Litteratur: Kap. 3 i *Handbok i norrøn filologi*.

Onsdag 8. november, kl. 14.15-16.00. Seminar. Rom F, Sydneshaugen skole.
Gjennomgang av eit utval runeinnskrifter, med vekt på normalisering og omsetjing.
Litteratur: Kap. 3 i *Handbok i norrøn filologi*.

Fredag 10. november, kl. 10.15-12.00. Kollokvium. Rom 216, Sydneshaugen skole.
Praktiske øvingar med innskrifter i runealfabetet.

Pensum

Mesteparten av pensumet er dekt gjennom Odd Einar Haugen (utg.), *Handbok i norrøn filologi* (2. utg., Bergen: Fagbokforlaget, 2013). Boka er forkorta HNF nedanfor.

A. Teori

1. Paleografi

- Kap. 4 (av Odd Einar Haugen) i HNF

2. Runologi

- Kap. 3 (av Karin Fjellhammer Seim) i HNF

3. Skriftkultur

- Utdrag frå kapittelet “Skriftkunne og språkmedium” i bd. 2 av *Norsk språkhistorie*, utg. Helge Sandøy og Agnete Nesse. Under utgjeving i 2017.

B. Tekster

1. Gammalnorsk tekst i faksimile

Fem faksimilar på om lag ei halv side kvar. Dei vil bli utlagde i Mitt UiB når kurset opnar.

- Frå *Blasius saga*, AM 655 IX 4to
- Frå *Gammalnorsk homiliebok*, AM 619 4to
- Frå *Óláfs saga ins helga*, Upps DG 8 II
- Frå *Konungs skuggsjá*, AM 243 ba fol
- Frå *Magnus Lagabøtes landslov*, AM 309 fol

2. Gammalislandsk tekst i faksimile

Fem faksimilar på om lag ei halv side kvar, henta frå kap. 4 og kap. 12 i HNF. Her er dei oppførte med illustrasjonsnummer derifrå.

- Frå *Reykjaholtsmáldagi*, ill. 4:12
- Frå *Grágás*, GKS 1157 fol, ill. 4:19
- Frå *Stjórn*, AM 227 fol, ill. 4:22
- Frå eddadikta i *Codex Regius*, GKS 2365 4to, ill. 12:3
- Frå *Óláfs saga Tryggvasonar en mesta*, AM 61 fol, ill. 12:4

3. Runer

Fem norske runeinnskrifter, dels frå kap. 3 (ved Karin Fjellhammer Seim) i HNF, dels frå NIyR (*Norges innskrifter med de yngre runer*).

- Kuli (N449), HNF s. 154–155
- Tingvoll (N446), HNF s. 159–161
- Vinje kyrkje (N170), HNF s. 161–163
- Bergen (N649), HNF s. 163–165
- Bergen (N289), NIyR band 4, s. 48–52

Dessutan eit utval på sju runeinnskrifter, der det også er innslag frå Orknøyane og Færøyane, alle saman frå bd. 4 av *Norsk språkhistorie*, utg. Helge Sandøy og Agnete Nesse. Under utgjeving i 2017 eller 2018. Innskriftene vil bli utlagde i Mitt UiB.

- Granavollen, Hadeland (N63)
- Li i Austre Gausdal (N58)
- Borgund i Indre Sogn (N358)
- Gåra i Bø i Telemark (N146)
- Maeshowe, Orknøyane (Barnes 24)
- Maeshowe, Orknøyane (Barnes 20)
- Sandvágur, Færøyane (NIyR band 5, s. 232–233)

Litteraturtilvisingar i pensumlista

Barnes, Michael P. 1994. *The Runic Inscriptions of Maeshowe, Orkney*. Runrön, 8.

Uppsala: Uppsala universitet, Institutionen för nordiska språk.

Haugen, Odd Einar, utg. 2013. *Handbok i norrøn filologi*. [HNF]. Bergen: Fagbokforlaget.

– Tysk utgåve: *Altnordische Philologie*, Berlin: Walter de Gruyter, 2007.

Norges innskifter med de yngre runer. Bd. 4 og 5 ved Magnus Olsen. Oslo: Norsk Historisk Kjeldeskrift-Institutt, 1957 og 1960.